

Fantazy (Dört-el-açık)

Okan Zabunoğlu

Aşağıdaki dört-el-açık problemleri, 1983 yılında Kırkağaç'ta askerlik yaptığım sırada mektuplaştığım üniversiteden arkadaşım Serdar Başar bazı mektuplarının sonuna eklemiştir. (Askerlikte mektup çok değerlidir, hele bir de içinde briç problemi varsa! Tekrar teşekkürler.) Serdar bu problemlerin kaynağını yazmamış, o yüzden ben de referans gösteremiyorum. Eğer size tanıdık gelen, kaynağını bildiğiniz el varsa aralarında, bana bildirin lütfen.

Dört-el-açık problemler masa bricinden çok farklı oluyor, değişik (eksantrik) düşünmeyi gerektiriyor; bu yüzden de pek çok oyuncunun ilgi alanına girmiyor. Özellikle "Deep Finesse" gibi bilgisayar yazılımları çıktığından beri bu tür problemlere olan merak iyice azaldı. Ancak dört-el-açık analiz bricinin ilginç bir başka boyutu bence, problem çözmeyi (ve/veya hazırlamayı) sevenler için son derece çekici yanları var. Bazen öylesine akla zor gelen (fantastik) hamleler çıkıyor ki karşımıza şaşırıp kalıyoruz; işte bu nedenle yazının başlığı 'Fantazy'. Bu tür problemlerin en azından ufukumuzun genişlemesine katkıda bulunduğu kanaatindeyim.

1. Mini problem

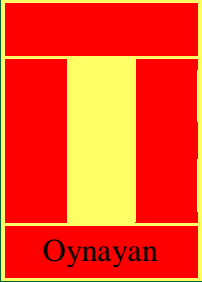
	♠- ♥A543 ♦32 ♣A	
<u>BATI</u> ♠K ♥Q97 ♦K64 ♣-	 Oynayan	<u>DOĞU</u> ♠J2 ♥JT8 ♦98 ♣-
	♠A8 ♥K6 ♦Q7 ♣2	

Koz: ♠.

Güney oynar, 5 löve alır.

ÇÖZÜM:

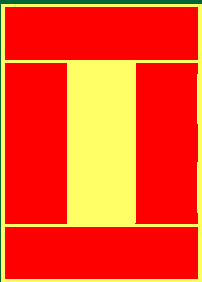
♠8 oynayıp eli Batı'ya verirken yerden ♥ atarız. Batı ♥ dönmek zorunda.
Elden ♥K ile alıp ♠A çekeriz; Batı ♦ defos eder, yerden ♣A atarız.

	♠- ♥A5 ♦32 ♣-	
<u>BATI</u> ♠- ♥Q9 ♦K6 ♣-	 Oynayan	<u>DOĞU</u> ♠- ♥J8 ♦98 ♣-
	♠- ♥6 ♦Q7 ♣2	

Yandaki pozisyonda ♣2 oynadığımızda Batı ♥ atmak zorunda; yerden ♦ atarız, Doğu ise mecburen ♦ atacak (♦9 tek kaldı).

Şimdi ♥A'na giderek Batı'nın son ♥'ünü elinden alıp yerden ♦ oynarız; ♦7'li löve oldu.

2. Deblokasyon

	♠- ♥Q987632 ♦AKQJ3 ♣A	
<u>BATI</u> ♠9832 ♥AKJT5 ♦4 ♣JT9		<u>DOĞU</u> ♠7654 ♥4 ♦T8762 ♣832
	♠AKQJT ♥- ♦95 ♣KQ7654	

Güney tarafından 6♠.

Atak: ♥K.

Atağa çakıp dört tur ♠ çekmek şart.
Bu ♠'lere yerden ne atacağız?

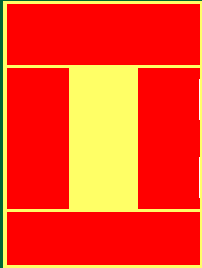
ÇÖZÜM:

TUZAK: “♠’lere ♥ atar, sonra ♣A’ya gidip büyük ♦’ları çeker ve ♦3’lü ile eli Doğu’ya veririz; Doğu mecburen ♣ gelir” diye düşünenler varsa, tekrar bakmalarında fayda var. Biz büyük ♦’ları çekerken Doğu *deblokasyon* yaparsa, yani büyük ♦’larını verip elinde ♦2’liyi tutarsa ne olur? Batarız.

O yüzden asıl *deblokasyonu* bizim yapmamız gerekiyor: ♠AKQJ’ye yerdeki ♦AKQJ’yi atarız.

Şimdi ♣A’na gidip yerden ♦3’lüyü oynarız.

3. Feda

	♠- ♥AK432 ♦A8762 ♣A42	
<u>BATI</u> ♠KQ32 ♥T986 ♦- ♣98765		<u>DOĞU</u> ♠87654 ♥QJ7 ♦JT3 ♣JT
	♠AJT9 ♥5 ♦KQ954 ♣KQ3	

Güney tarafından 6SA.

Atak ♣9.

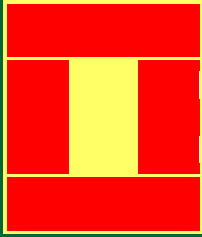
ÇÖZÜM:

Batı ♠ ve ♥ arasında sıkışacak, ama nasıl?

Beş tane ♦ çektiğimizde Batı dört ♣ bir de ♠ atabilir. Bunun üstüne bir tane de ♣ çekebilirsek Batı atacak kart bulamaz; ama dikkat: antre sorunumuz var.

Diyelim ki ilk ♣'i elden ♣Q ile aldık; böylece elde de yerde de birer tane büyük ♣ kaldı. Şimdi eğer Batı'yı sıkıştırmak için eldeki ♣K'yı çekersek ele başka antremiz kalmayacağından, Batı ♠ atarak ♠KQ'ını iki parça bırakır; yerdeki ♣A'ını çekersek de yere antre sorunumuz olacağı için Batı ♥ atar.

Tek çözüm atak lövesine **yerden ♣A koyup elden ♣K vermek**. İlk lövedeki bu *feda* bizi şu pozisyona getiriyor.

	♠- ♥AK432 ♦- ♣42	
BATI ♠KQ3 ♥T986 ♦- ♣-		DOĞU ♠876 ♥QJ7 ♦- ♣T
	♠AJT9 ♥5 ♦ ♣Q3	

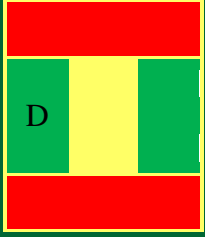
♦'ları bitirdikten sonra elden ♣Q oynarız. Batı ne yapsın?

Batı ♠ atarsa yerden ♣4 veririz. ♠A ve ♠ oynayarak sağlayacağımız ♠'lere ♣3 sayesinde ulaşırız.

Batı ♥ atarsa yerden ♣2'li veririz. ♥A, ♥K ve ♥ oynayarak sağlayacağımız ♥'lere ♣4 yoluyla ulaşırız.

Masada bu tür oyunlar gelir mi? Çok ama çok nadir; geldiği zaman da pratikte mantıklı/anlamli olması ve anlamli olsa bile farkına varması çok zor. Tabii dört-el-açık problem temalarının çoğunu bilenlerin masada şansı daha fazla. İşte benzer bir temaya dayalı iki-el-açık bir problem.

4. El almaz!

	♠AQ854 ♥K2 ♦A85 ♣K72	
Batı		Doğu
	♠KJT72 ♥A3 ♦964 ♣A83	

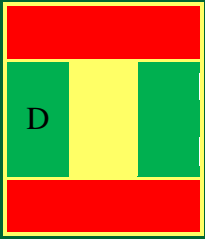
Batı birinciden 4♥ açtıktan sonra frenler tutmadı ve Güney'den 5♠'e geldik.

Atak: ♥Q

Minörlerdeki üç kaybı ikiye indirmenin bir yolu var mı?

ÇÖZÜM:

♥Q atağına yerden ♥K koyar ve elden ♥A ile alırız.

	♠AQ864 ♥K2 ♦A85 ♣K62	
Batı ♠93 ♥QJT98764 ♦Q ♣J7		Doğu ♠5 ♥5 ♦KJT732 ♣QT954
	♠KJT72 ♥A3 ♦964 ♣A83	

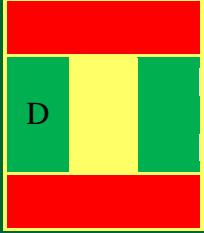
Şimdi iki tur ♠, iki tur ♣ ve bir tur ♦ çekip, ♥ ile çıkarız.

♥2 yerde ♥3 de elde olduğu için Batı bu löveyi almak ve elinde sadece ♥'ler kaldığı için ♥ dönmek zorunda kalır. Batı'nın ♥ dönüşüne yerden ♦ (veya ♣) elden ♣ (veya ♦) atarız. Batı bir ♥ daha dönünce son ♦ kaybımızdan da kurtuluruz.

Defansa yalnızca iki ♥ lövesi verdik, minör renklerden hiç löve kaybetmedik!

Dikkat: Eğer Kuzey'deki ♥2 (veya Güneydeki ♥3) ile Batı'daki ♥4 yer değiştirseydi kontrat yapılamazdı; çünkü o zaman Batı ♥2 (veya ♥3) ile ♥4'lünün altına girerdi.

Peki o halde, yani ♥ markalarımız uygun değilken, başka bir şansımız var mı? ♠ markaları uygun ise evet. Aşağıdaki duruma bakalım.

	♠AQ864 ♥K2 ♦A85 ♣K62	
<u>Batı</u> ♠95 ♥QJT98763 ♦Q ♣97		<u>Doğu</u> ♠3 ♥5 ♦KJT732 ♣QJT54
	♠KJT72 ♥A4 ♦964 ♣A83	

Batı'daki ♥4 ile Güney'deki ♥3 ve Batı'daki ♠3 ile Doğu'daki ♠5 yer değiştirdi.

Şimdi yukarıdaki gibi oynayıp ♥ ile eli Batı'ya veremeyiz, ama ♠ ile verebiliriz.

İlk löveye yerden küçük verip ♥A ile alır; bir tur ♠, iki tur ♣, bir tur ♦ ve ♥K'yı da çektikten sonra, elden yerden küçük ♠ oynarız. Batı mecburen kazanır ve iki kere ♥ oynar. Bir ♠ ve bir ♥ lövesi kaybettik sonuçta.